

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Петя Борисова Шопова

Юридически факултет, Русенски университет „Ангел Кънчев“

За дисертационния труд на Асхат Ибрахимович Газаев

На тема „Превенция и противодействие на корупцията в държавната администрация“

За присъждане на образователната и научна степен „доктор“

Научна област 3. Социални, стопански и правни науки

Професионално направление 3.6 Право

Научна специалност: Криминология

1. Биографични данни

Асхат Ибрахимович Газаев е роден на 22. 08. 1980г. в ст. Луговая, Жамбилска област, Република Казахстан. През 2003г. завършва Таразския държавен университет- Република Казахстан със специалност юриспруденция, квалификация юрист. През 2008- 2010г. завършва магистратура в същия университет с квалификация магистър по право. От 2008г. е асистент в катедра „Наказателноправни дисциплини“ на Таразския университет, а в следващите години преподавател и старши преподавател в катедрата. В периода 2015г.- 2016г. е заместник- декан по научната работа в юридическия факултет на Таразския университет, а от 2016г. и до сега- заместник- декан по учебно-методическата работа в същия факултет. Автор е на научни пособия в областта на наказателното право, конституционното право, криминалистиката. Има повече от 40 публикации в

Република Казахстан и други страни, сред които Република България. Свободно владее освен родния си език и руски език и ползва английски език.

2. Темата на дисертационния труд, „Превенция и противодействие на корупцията в държавната администрация“, разработена на основата на законодателството и социалната практика в Република Казахстан е актуална и значима както от научна, така и от обществена гледна точка.

3. Структура и акценти на дисертационния труд

Дисертационният труд е в обем от 151 страници. Структуриран е с увод, три глави с параграфи и заключение. Използваната литература е с 150 заглавия на руски, български и английски език.

В Увода се прави обща характеристика на дисертацията. Правилно са обосновани актуалността на изследването, неговите цели и задачи. Добре формулирана е целта - разработването на криминологически и наказателноправни основи за предотвратяване на корупционните престъпления в органите на държавната служба в Република Казахстан и формулирането на изводи и препоръки, насочени към усъвършенстване на законодателството и повишаване на ефективността на предотвратяването на корупционната престъпност.

Обект на изследването са обществените отношения, възникващи в сферата на корупционната престъпност.

Предмет на изследването е криминологическата характеристика на корупционната престъпност, причините и условията, които я поражда в органите на държавната администрация в Република Казахстан, състоянието на антокорупционното наказателно законодателство.

Първа глава на дисертацията е озаглавена „Криминологическа характеристика на корупционната престъпност в сферата на държавната служба“. В тази глава се прави обща характеристика на корупционната престъпност в сферата на държавната служба, криминологическа характеристика на корупционните престъпления в сферата на държавния бюджет, държавните поръчки и Националния фонд на Република Казахстан, след което се прави наказателноправна характеристика на корупционните престъпления по наказателния кодекс на Република Казахстан.

Като се базираме на понятието за престъпност и в частност на понятието за корупционна престъпност според мен би било по-добре най-напред да се направи наказателноправна характеристика на корупционните престъпления по наказателния кодекс на Република Казахстан и след това да се направи криминологическата характеристика на корупционната престъпност в сферата на държавната служба/държавната администрация/. Също в глава първа дисертантът изяснява понятията „корупция в сферата на държавната администрация“, „корупционно правонарушение“, „корупционна престъпност“. Формулировките са авторови и се базират на многобройни източници и на авторовото разбиране. Впечатление прави понятието „корупционно правонарушение“, което включва корупционните престъпления и корупционните административни нарушения. Подходът е интересен, но дисертантът би могъл да формулира понятието за корупционни престъпления именно в тази част на дисертацията. Така би се получил логичен преход при формулиране на понятието „корупционна престъпност“. Самото определение на корупционна престъпност е много добре формулирано.

Специално внимание авторът отделя на един изключително важен въпрос- корупционните престъпления по наказателния кодекс на Република Казахстан. Подробно е описан сложният път на определянето на кръга на тези престъпления, основаващи се както на Закона за борба с корупцията, така и на съдебната практика, включително на Върховния съд на Република Казахстан. Посочено е, че в наказателния кодекс и създадена нова глава „Корупционни и други престъпления против интересите на държавната служба и държавното управление“.

Дискусионни според мен са формулировките на родовия обект на корупционните престъпления. На стр. 62 от дисертацията при анализ на родовия обект са посочени освен престъпления, които нарушават обществените отношения в сферата на държавната служба и управление още и правото на собственост, икономическата дейност, воинската служба. Това разширено разбиране за корупционни престъпления е характерно за много страни, включително за Република България, но от гледна точка на наказателноправната характеристика според мен би трябвало да се основаваме на ясни и категорични критерии. Същото се отнася и за обективната и субективната страна при характеризиране на съставите на тези престъпления. При изясняване на субективната страна на престъплението на стр. 64 и 65 под „преки намерения“ авторът вероятно има предвид „пряк умисъл“.

Интерес представлява авторската идея да направи криминологическа характеристика на корупционните престъпления в сферата на държавния бюджет и държавните поръчки като нанасящи най- сериозни материални и морални щети на обществото. Емпиричните данни са за периода на 2014г. Правилен е извода, че изразходването на бюджетни средства не

по предназначението им представлява условие за извършване на корупционни престъпления, икономически и други престъпления. На базата на изследване на наказателния кодекс на Република Казахстан и наказателните закони на някои страни от СНГ, авторът формулира предложение за нова наказателноправна норма „Нецелево изразходване на бюджетни средства“.

Във втора глава също би могло да се направи друго подреждане на отделните параграфи. При анализа на корупционната престъпност в държавната служба според мен на първо място би трябвало да се направи анализ на състоянието, структурата и тенденциите на корупционната престъпност, след това криминологически портрет на корупционера, след което да се разгледат причините и условията, които я пораждат и да се разгледат въпросите на предотвратяването ѝ.

Емпиричната основа на количествената характеристика на корупционните престъпления представляват данните на Единния регистър на досъдебните разследвания на Генералната прокуратура на Република Казахстан за първото тримесечие на 2017г. на стр. 85- 91. От структурна гледна точка, която представлява и гледна точка по същество най- разпространени корупционни престъпления в Република Казахстан са престъплението подкуп и злоупотреба с държавна служба- стр. 91, които са и същностните корупционни престъпления.

За пълноценна количествена характеристика на разглежданите престъпления би било добре да се анализират данните за петгодишен период като се сравнят с данните за предишен петгодишен период, включително по влезли в сила съдебни актове. При подобен анализ изводите, свързани с тенденциите на

разглежданата престъпност на стр. 100- 101 биха били още по-сериозно обосновани.

Авторът много обстойно е анализирал политическите, социално-икономическите, организационно- институционалните и други причини, пораждащи корупционната престъпност. Интересен е и криминологическият портрет на корупционера.

Сериозно обосновани са изводите на дисертанта по въпросите на предотвратяването на корупционната престъпност в държавната служба-стр. 132-133 от дисертационния труд.

Трета глава, посветена на международното сътрудничество за противодействие на корупцията е добре разработена, с разглеждането на интересен чуждестранен опит и изводи, които имат значение за работата на Националното бюро и цялостната дейност по противодействие на корупцията в Република Казахстан.

4. Дисертационният труд на Асхат Ибрахимович Газаев показва много добро познаване на разглежданите въпроси в областта на наказателното право и криминологията. Авторът се е запознал с много източници и умело ги интерпретира като винаги изразява собствена позиция и има оригинални предложения *de lege ferenda*.

Дисертантът защитава успешно основните положения, посочени на стр.11- 13 от дисертационния труд.

Научният принос се състои в оригиналното авторово изследване на наказателноправната характеристика на корупционните престъпления в сферата на държавната служба, на криминологическата характеристика на корупционната престъпност в сферата на държавната служба и анализиране на

превенцията и противодействието на корупцията в държавната администрация в Република Казахстан.

Научно- приложният принос е свързан с интересни, аргументирани и добре формулирани предложения de lege ferenda за изменение и допълнение на законодателството.

5. Бележки и препоръки

Бележките бяха направени по отделните глави на дисертацията. Препоръката е: при публикация на дисертационния труд авторът да съобрази препоръките за емпиричната база на изследването.

6. Дисертационният труд „Превенция и противодействие на корупцията в държавната администрация“ съдържа научни и научно-приложни резултати, които имат оригинален и приносен характер и отговарят на изискванията на ЗРАСРБ.

Дисертационният труд показва, че докторантът Асхат Ибрахимович Газаев притежава сериозни теоретични знания и способност за научно и научно- приложно изследване в областта на криминологията.

Въз основа на всичко посочено по- горе давам висока положителна оценка на докторската дисертация и предлагам на уважаемото жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Асхат Ибрахимович Газаев в научна област „Социални, стопански и правни науки“, професионално направление „Право“, научна специалност „Криминология“.

19. 03. 2018г.

Проф. д-р Петя Шопова